

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมนะ เราตั้งใจไว้ เสียงนั้นมันจะมาหาเราเอง เห็นไหม เวลาทำบุญกุศลใจ เราว่าเราทำบุญกุศล เพราะบุญเป็นที่พึ่งอาศัย เราหวังบุญกุศลเป็นที่พึ่งอาศัยให้ชีวิตเรามีความร่มเย็นเป็นสุขนะ เวลาชีวิตเรา เราอยากมีความร่มเย็นเป็นสุข แล้วเวลาเราไม่ทำบุญทำทาน เราว่าเราขาดสิ่งใดไป ถ้าเราได้เสียสละแล้วเป็นบุญกุศล

ที่นี้บุญกุศล เราก็บอกเราทำบุญแล้วเราอยากจะได้บุญ แล้วทำไมมันยังทุกข์ยากขนาดนี้? การทุกข์ยากขนาดนี้ เห็นไหม เวลาทำบุญขึ้นมา เวลาเราทำบุญ เวลาเสียสละขึ้นมาจิตใจเราเป็นแบบใด? แต่ถ้าเราไม่ได้ทำบุญ ไม่ได้เสียสละมันอึดอัดขัดข้องไปหมด นี่ทำบุญกุศลเพื่อให้เป็นทางออกใจ

“บุญ” บุญคือความสงบสุข บุญคือความสุขของใจ สิ่งที่เราที่มีความสุขสงบระงับแล้ว ถ้าใจเราดีนะ เราจะเจอวิกฤติขนาดไหน เราจะเจออุบัติเหตุขนาดไหนจิตใจเรามั่นคง แต่ถ้าจิตใจเราอ่อนแอนะ เรื่องเล็กน้อยมันก็เป็นปัญหาไปหมดแหละ แต่ถ้าจิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมา นี่เข้มแข็งเพราะเหตุใด? เข้มแข็งเพราะมันมีธรรม ธรรมะคืออะไร?

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นไหม อาสวกษณญาณ สิ่งที่เป็นอวิชชา ค้นหาคความทะยานอยากในหัวใจมันได้สิ้นสลายไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลามันมีค้นหาคความทะยานอยาก มันปรองอู่เป็นนิจใจ ค้นหาคความทะยานอยาก ค้นหามันสิ้นฝั่ง มันสิ้นฝั่งของมันตลอดเวลา มันขาด มันหายของมันไป แต่มันไม่เคยสมหวังของมันสักอย่างหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรม อาสวกษณญาณทำลายอวิชชา ทำลายความไม่รู้ของมันไป

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามีธรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เพราะเรามีปัญญาใจ ชีวิตมันเป็นแบบนี้ นี่ดูชีวิตมันลุ่มๆ คอนๆ แต่เพราะเราไปให้คำมัน เพราะเราไปยึดมันถือมันมันเองเราถึงได้มีความทุกข์ใจทุกข์เพราะแบกเพราะหามใจ ก็เพราะเราวางไม่ได้ไง ถ้าเราวางได้เราจะเอาอะไรไปวางมัน? บุญ

กุศล สิ่งที่เป็นบุญ บุญก็คือบุญ เวลาทำบุญ เห็นไหม ถ้าการเสียสละคือบุญแล้ว ทำไมพระไม่
ดูแล? คำว่าพระดูแลนะ บุญถ้าเราเสียสละแล้วมันเป็นเจตนาที่สะอาดบริสุทธิ์ สิ่งที่ว่าดูแล
สะอาดบริสุทธิ์อย่างนั้นแล้ว สิ่งนี้คือการจาคะ คือการเสียสละของเขา

การเสียสละ เสียสละเพื่อสิ่งใด? เสียสละไป เสียสละเพื่อความละความตระหนี่ถี่เหนียว
เสียสละไปเพื่อสิ่งที่มีมันเป็นความพร่องอยู่ในหัวใจนั้น เห็นไหม เวลาทำบุญใหม่ๆ มันก็จะมี
ความปลื้มปีติมาก พอผ่านไปมันชิน มันชา มันชิน มันชา ทำแล้วมันปกติ มันปกติเพราะมันชิน
มันชา ความเสียสละของมันเพื่อความมั่นคงของใจ ถ้าใจมันเสียสละขึ้นมา มันเห็นประโยชน์กับ
ส่วนรวม ประโยชน์กับสาธารณะ ประโยชน์กับหัวใจของเขาเอง

ถ้าประโยชน์ของเขาเอง เห็นไหม เขาเริ่มทำความสงบของใจ นี่บุญก็คือบุญ ถ้าเราทำ
ความสงบของใจของเราเข้ามา ถ้าจิตใจเราตั้งมั่น จิตใจเรามันสงบระงับ มันสงบระงับเพราะเหตุ
ใด? เพราะมันวางใจ มันวางภาระรับผิดชอบที่มันแบกมันหามด้วยต้นหาคความทะยานอยากนั้น
ไป อยากประสบความสำเร็จ อยากไปทุกอย่างเลย แต่ถ้าเราอยากแล้วเราตั้งเป็นอธิษฐานบารมี
เราตั้งเป้าไว้ การทำธุรกิจของเรา เราตั้งเป้าของเรา เราทำเกินเป้าด้วย เวลาทำไปแล้วมันทะลุเป้า
ไปเลย ทะลุเป้าเพราะเราทำของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราอธิษฐาน เราตั้งใจของเรา นี้อธิษฐานบารมี แล้วเราทำของเราไป
ถึงก็ได้ ไม่ถึงก็ได้ แต่หน้าที่ของเราคือเหตุ น้ำหยดลงหินทุกวันหินมันยังกร่อน เราตั้งสติของเรา
เราทำภาวนาของเรา เราเสียสละของเรา เพื่อประโยชน์ของเรา มันจะเป็นบุญกุศลหรือไม่เป็นบุญ
กุศลเรื่องของมัน แต่ถ้าเราทำของเราไปนะมันเป็นความจริงขึ้นมา

“เหตุและผลรวมลงเป็นธรรม”

ถ้าเหตุมันพร้อมแล้วมันต้องถึงเป็นธรรมดา ถ้าเหตุมันไม่พร้อม เหตุมันไม่พร้อม พุทโธ
คำหนึ่งก็คิดไปรอบโลก เวลาปฏิบัติที่หนึ่งก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วบอกว่า “ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล
ปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล” ก็ปฏิบัติสักแต่ว่าทำ คนสักแต่ว่าทำมันจะได้ผลไหม? คนถ้ามันทำจริงทำ
จริงมันก็ได้ผลของมันขึ้นมา ลูบๆ คลำๆ แล้วก็เรียกร้องเอาผล จะเรียกร้องเอามาจากไหน? แต่ถ้า
มันเป็นความจริงขึ้นมา ไม่เรียกร้องมันก็มาเอง

หลวงตาท่านบอกนะ เวลาท่านไปอยู่กับหลวงปู่มั่นใหม่ๆ เวลาจิตมั่นเสื่อม เวลาหลวงปู่มั่นท่านสอนนะ จิตนี้เหมือนเด็กๆ มันต้องการอาหารของมัน เด็กนะเวลามันเที่ยวเล่นของมัน มันเพลิดเพลินตามเพื่อนมัน มันก็ไปตามเพื่อนของมัน แล้วใครจะให้อาหารมันกิน? ไม่มีหรือ พอไม่มีอาหารมันจะไปไหนล่ะ? มันก็ต้องกลับมาหาพ่อแม่ของมัน นี่ก็เหมือนกัน เราพุทโธ พุทโธของเราไป เวลาเด็กมันเที่ยวเล่นของมันไป มันเสื่อม มันเร่ร้อนของมันไป เวลามันหิวกระหาย มันต้องกลับมา พุทโธ พุทโธ พอจิตมันขึ้นมาเสวยพุทโธ พอมันอิ่มเต็มของมัน มันก็อยู่ของมันได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันทำจริงของมันมันเป็นอย่างนั้น แล้วเวลาเราทำจริงของเรา ขณะที่เราเริ่มปฏิบัติเราก็คงไม่รู้เรื่องของเราใช่ไหม? เวลาทำขึ้นไปมันก็ลุ่มๆ ดอนๆ จับพลัดจับผลูไปอย่างนั้นแหละ แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านดูแลใจของเรา เห็นไหม ดูแลให้ทำแบบนั้น ให้อะไรที่เรา ก็ทำจริงทำจริงของเราแล้วแหละ เราก็ทำจริงทำจริง เราก็ทำเต็มที่ของเราแล้ว ทำไมมันไม่เป็นแบบนี้? ทำไมไม่เป็นแบบนี้? แต่ถ้าบอกว่าทำแต่สักแต่ว่าๆ สักแต่ว่าอย่างไรก็จริงของเรา จริงของใคร?

เวลาเด็กนะ เด็กมันเล่นของมัน มันก็ว่าจริงจังของมันนะ เวลาผู้ใหญ่เรานี้อาบเหงื่อต่างน้ำเราก็จริงจังของเรานะ เวลาเด็กมันไม่รู้สิ่งใดมันก็ว่าจริงจังของมัน เวลาประพฤติปฏิบัติใหม่เป็นแบบนี้ หลงปากคอก ทำสิ่งใดก็ทำไม่รู้ถูกรู้ผิด แต่ก็พยายามจะดีขึ้น พยายามจริงจังของเรา แต่จริงจังได้แค่ไหน? แต่ฝึกหัดไปเหมือนนักกีฬา นักกีฬาเริ่มต้นหัดครั้งแรก เรื่องทักษะมันก็ต้องไม่ชำนาญเป็นธรรมดา แต่ถ้าฝึกฝนบ่อยครั้งเข้าๆ สิ่งนั้นจะเป็นจริงขึ้นมา

เวลาทำบุญๆ ก็เพื่อบุญ แต่เวลาที่มีกรรมไม่ว่า เวลาที่มีกรรมมีปัญญา เวลาที่มีกรรมมันมีปัญญา มันคัดเลือก มันแยกแยะ รู้ของเราเอง มันแยกแยะนะสิ่งใดควรและไม่ควร ถ้าสิ่งใดไม่ควรนะ ถ้าเราจับเข้าไปเราก็อร้อน ถ้าสิ่งใดมันไม่ควรนะ เราวางซะเราก็อเย็น ถ้าสติปัญญาของเราที่ความคิดแบบนี้ สิ่งที่มีมันตอกย้ำในหัวใจของเราแบบนี้ นี่มันให้แต่ความทุกข์ความร้อน ทำไมมันโง่งวนดั้นล่ะ? ทำไมเราปฏิบัติเสรมันไม่ได้? ปฏิเสธไม่ได้เพราะจิตใจมันอ่อนแอ จิตใจมันไม่ได้เคยฝึกฝนก็เป็นแบบนี้ ถ้าจิตใจมันฝึกฝนขึ้นมา มันเข้มแข็งขึ้นมามันปฏิเสธได้นะ มันปฏิเสธความรู้สึกอย่างนี้ มันปฏิเสธได้ มันวางได้ มันวางได้เพราะอะไรล่ะ? เพราะมันฝึกฝนขึ้นมา

เราแบกรับภาระอารมณ์ของเรา มา ทุกอย่างที่เราแบกรับมา แล้วเราวางลงเราจะรู้ได้ไหม? เวลาเราแบกมาหนัก หามมาหนัก เราไม่รู้ไหม? เวลาเราปล่อยวางไปนี่เราไม่รู้ไหม?

เรารู้สิ ถ้าเรารู้ก็นี่ไง ถ้ามันว่างมันต้องว่างอย่างนี้ มันมีเหตุมีผลมันว่างอย่างนี้ นี่สัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิแล้ว เพราะอะไร? เพราะเรารู้เราเห็นของเรา คุณติเงินทองในกระเป๋าของเรา เราจับต้องของเรา เรารู้ว่าเงินทองเรามีเท่าไร? เงินทองของเรานี้ไม่เคยดูแลเลย นู่นก็รวย คนนี้ก็รวย ไปดูแลเงินทองคนอื่น

นี่ไงเวลาศึกษาธรรมๆ การศึกษาเป็นปริยัติ เป็นสุดมยปัญญา เวลาเราภาวนาขึ้นมา มันเกิดจินตนาการขึ้นมา จินตมยปัญญามันแก้กิเลสไม่ได้ เวลาเกิดภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร? ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมาเพราะจิตมันสงบ แล้วจิตมันจะออกค้นคว้า จิตมันจะมีการกระทำของมัน ถ้าภาวนามยปัญญานี้ มันจะสำรวจกิเลสมันด้วย ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเกิดจากจิต แล้วเวลามันสำรวจ เวลามันคายออก มันคายออกที่ไหน? ก็ออกที่จิต เห็นไหม ปฏิสนธิจิตที่มาก็คือเป็นมนุษย์นี่แหละ

เราเห็นว่าเราเกิดมานี้เป็นคน เราเกิดมาเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมนี่อะไรไปเกิดล่ะ? ก็จิตมันไปเกิด จิตไปเกิด จิตเป็นนามธรรม นี่สันตติ ชาติรู้ ชาติที่มีชีวิต ชาติที่มันไม่เคยย่อยสลาย ชาติที่มันมีอยู่ เวลาถ้าประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ นิพพานก็มีอยู่ของมัน มีอยู่เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่ไม่เคยย่อยสลาย สิ่งที่มีคงที่ของมันตลอดไป เวลามันไปสิ้นสุดกระบวนการของมันแล้วมันก็ไปจบในที่เดียวกัน ถ้าที่เดียวกันมันก็เป็นวิมุตติอยู่อันนั้น ใจ

แต่ในปัจจุบันนี้เราขาด เราหาย เราต้องการ เพราะเราศึกษาธรรมของครูบาอาจารย์มา ใช่ไหม? เราก็วาดภาพจินตนาการกันไป นี่สิ่งที่พึงธรรม พึงธรรมมาแล้วเดือนสติ เราก็ต้องทำแบบนั้นแหละ เวลาทำขึ้นมาปริยัติ เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจ ๔ มันก็เป็นแบบนี้ ต้องทำอย่างนี้จริงๆ แต่ทำให้มันเป็นตามความเป็นจริงใจ เวลาเกิดมันก็เกิดจริงๆ เวลาที่มีจริงๆ เวลาเราทุกข์เราทุกข์จริงๆ นะ แต่เวลาสุขขึ้นมาเนี่ย แหม มันว่างๆ เดียวก็ทุกข์อีกแล้ว มันสุขไม่จริง สุขเวทนา ทุกขเวทนา แล้วเวลามันผ่านไปแล้วมันเป็นวิมุตติสุข มันวิมุตติสุขอย่างไร? ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว ความจริงต้องเป็นความจริงคงที่สิ

อฐานะ อรูปธรรม ...อรูปธรรม อฐานะที่มีการเปลี่ยนแปลงไอนี้มันรูปธรรมไง สัพเพ ฐัมมา อนัตตา...สัพเพ ฐัมมา อนัตตา ใช่ สัพเพ ฐัมมา อนัตตา เพราะมันเป็นรูปธรรมไง รูป

ธรรม อกุปฺปธรรม เวลาจากกุปฺปธรรมเราก็ศึกษา ศึกษาแล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นไป แล้วถ้าเป็นจริงขึ้นมาแล้ว มันเป็นจริงขึ้นมา พอมันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่ปฏิบัติก็ปฏิบัติแบบนั้นแหละ แต่ปฏิบัติเพื่อความเป็นจริง ถ้าเป็นจริงแล้วนะ เราผู้ของเรา เราเห็นของเรา แล้วมันเป็นความจริงของเรา นี่อาศัยครูบาอาจารย์นะ เราต้องอาศัยครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ

เวลาหลวงปู่มั่น หลวงตาท่านพูดประจำ “สาธุ แม้แต่อยู่หน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถาม”

ท่านไม่ถามเพราะอะไร? เพราะถามท่านก็ต้องพูดอย่างนี้เหมือนกัน ฉะนั้น ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาะมันไม่ถาม แต่ไม่ถามแล้วแสดงออกอย่างไร? นี่แสดงออก เวลาพูด เวลาพูดถึงสิ่งจะมันบอกเหตุผล แต่ถ้าไม่จริง มันพูดสิ่งจะเหมือนกันแต่กิเลสมันแอบอ้าง กิเลสมันเกาะสิ่งจะนั้นมา ฟังออก คนเป็นฟังทีเดียวกู้หมด แต่ถ้าคนไม่เป็นนะก็พูดเหมือนกัน ทุกข์ก็ทุกข์เหมือนกัน ทำไมมันมีทุกข์หยาบทุกข์ละเอียดละ? เวลาทุกข์ต่างๆ มันทุกข์ไม่เหมือนกัน ทุกข์ไม่เหมือนกัน อันนี้เราดูแลของเรา

ถ้าพูดถึงบุญกุศล เราทำขึ้นมาเป็นอามิสเพื่อชีวิตนี้ร่มเย็นเป็นสุข แต่ร่มเย็นเป็นสุขขนาดไหนมันเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา แต่ถ้าเราปฏิบัติเข้าไปแล้วเราจะเห็นความเป็นอนัตตา เห็นความเป็นไตรลักษณ์ในหัวใจของเรา ถ้าใจมันเห็นจริงๆ นะ เหมือนที่หลวงตาพูด เวลาเราจับปลา จับงูเห่าขึ้นมาเราคิดว่าปลาไหล เราดีใจมากเลยได้ปลาไหล แต่พอขึ้นมาซึ่งๆ หน้าเห็นเป็นงูเห่านี้สลัดทิ้งเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเป็นอนัตตา เวลาเห็นตามความเป็นจริงของเราไป เห็นความเป็นจริงที่ว่าเรารู้เราเห็น ที่เรายึดมั่นถือมั่นนั้นแหละ เวลาถึงที่สุดแล้วมันสลัดทิ้งนั้นแหละ นั่นแหละอันนั้นเป็นความจริง นี่ถ้าความจริงเกิดขึ้นมาแบบนี้ เพราะใจเรามีธรรมเราต้องศึกษาของเรา เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรานะ ทำบุญกุศลก็เพื่อสภาวะแวดล้อม

ศีล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม เรื่องของท่าน เสียสละขึ้นมาให้จิตใจมันเป็นสาธารณะ เวลาจิตใจเป็นสาธารณะแล้ว เรามีปัญญาขึ้นมามันถึงสำรอก มันถึงคายของมันมา ถ้าเรามีบุญก็บุญเพื่อโลก บุญเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขในชีวิต แต่ถ้ามีธรรมมีปัญญาขึ้นมา มันจะพาหัวใจดวงนี้พ้นออกจากวัฏฏะ มันจะพาหัวใจดวงนี้พ้นจากต้นหากความทะยานอยากที่มันครอบงำอยู่

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความคำริของเรา เราจะไม่คำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดบนดวงใจนี้
ไม่ได้อีกเลย” เอวัง